

KILDE 2: Prygledøden i fængslet omkring 1900

Er frihedsstraf lig med afskaffelsen af korporlige straffe?

Denne kilde præsenterer et eksempel på en ung mand, der i 1901 dør som følge af 'rotting' - en disciplinærstraf man tidligere anvendte i de danske fængsler. Teksten, der gengiver en artikel fra avisen "Forposten" fra 1901, er et uddrag fra Erik Carlés bog *Københavns Fængsler i 100 år*, s. 50 f:

Middagsbladet "Forposten" meddelte fredag den 16. August 1901:

"Død efter rotting. Pisket ihjel. Har fængselslægen skylden? En fru Aa. havde beklaget sig til bladet over, at hendes søn var død efter en straf af 25 slag rotting. Han led af hjertefejl, kom syg og sammenkrøben hjem, hostende og stønnende. Han var slet ikke blevet undersøgt af fængselslægen, blot spurgt, om han havde brok eller hoste. Hun gik straks til "Poliklinikken" med ham. Hospitalsindlæggelse var nødvendig, og han blev indlagt den 8. juli og døde den 2. august.

Bladet skildrede derefter, hvad rotting var. Den dømte blev, som en tegning viste, spændt på arme og ben til en madras, der kommer i arresten på Nytorv (i København). Man modtog pryglestraffen stående og beholdt skjorte, vest og benklæder på. Slagene faldt på ryggen fra venstre til højre skulder, og der blev truffet alle foranstaltninger for, at brystet ikke skulle berøres. Straffen kunne idømmes personer fra 15. til det 18. År, men måtte ikke bringes i anvendelse over for sådanne, der led af legemssvagheder. Bladet gjorde i sin leder opmærksom på misforholdet mellem forseelse og straf. Drengen havde nappet et par duer. Kainsmærket blev sat på de fattige. De fyldte fængslerne og gav assessorer og politi noget at bestille. I de følgende numre fulgte bladet sagen op. Fængselslægen anså det kun for sandsynlig, at han havde undersøgt drengen. Poliklinikken udtalte, at hjertefejlen var fremtrædende. Kommunehospitalet udtalte imidlertid, at hjerteklapperne var ganske betændte, og at pryglene ikke havde bevirket døden. Politilæge Søren Hansen mente derimod, at pryglene havde fremskyndet døden. De burde aldrig være givet.

Det eneste, der kom ud af sagen, var en misbilligelse til arrestvagtimester Richard Nielsen. En journalist havde villet se pryglekammeret, fængselsinspektør Grundtvig havde nægtet, alligevel var der tegning og beskrivelse i bladet. Nielsen nægtede. Han havde kun udtalt sin personlige misbilligelse af korporlig straf. Den 21. august indskærpede Grundtvig vagtmestrene forbudet mod "at give nogensomhelst direkte eller indirekte oplysning til bladene eller andre udenforstående om fangernes personer eller forbydelser eller om fængslernes indre overhovedet"

Kilde: Johnny Thiedecke: "Er vi alle forbrydere?", Pantheon, 1996, s. 36-38. Oversat og bearbejdet af Johnny Theidecke.

ARBEJDSSPØRGSMÅL TIL KILDE 2:

- Præsenter teksten - kom ind på indhold, afsender/modtager, kildetype og kontekst.
- Hvad kendetegner tendensen i kilden? Hvordan bliver 'prygl' fremstillet af artikelforfatteren?
- Sammenlign kilden med 'Lovfastsatte korporlige straffe i 1700-tallet' med henblik på korporlighed og fysisk afstraffelse.
- Hvad kan kilden sige i forhold til vores måde at straffe på op gennem historien?